

VILNIAUS UNIVERSITETAS
FILOLOGIJOS
FAKULTETAS

IŠPLĖSTINIO TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS
2008-04-25, Nr. 33

Dalyvavo 17 iš 23 Tarybos narių.

I. SVARSTYTA: praėjusio posėdžio protokolo tvirtinimas.

NUTARTA:

Protokolą patvirtinti.

II. SVARSTYTA: darbotvarkės tvirtinimas.

NUTARTA:

Darbotvarkę patvirtinti.

III. SVARSTYTA: Onos Laimos Gudzinevičiūtės disertacijos „Lietuvių kalbos *substantivia communia*“ gynimo tarybos ir oponentų tvirtinimas. Klausimą pristatė prodekanė doc. dr. R. Rudaitytė. Ji konstatavo, kad yra visi reikalingi dokumentai. Į disertacijos gynimo tarybą pasiūlyti: prof. habil. dr. Evalda Jakaitienė, prof. habil. dr. Bonifacas Stundžia, prof. habil. dr. Aloyzas Gudavičius, prof. habil. dr. Kazimieras Romualdas Župerka, lekt. dr. Jurgis Pakerys. Oponentais pasiūlyti: doc. dr. Birutė Jasiūnaitė, doc. dr. Dalia Pakalniškienė. Gynimo tarybos pirmininke pasiūlyta prof. habil. dr. Evalda Jakaitienė. Gynimo data rekomenduota birželio 16 d. Pritarta adresatų sąrašui.

NUTARTA: patvirtinti tokią Onos Laimos Gudzinevičiūtės disertacijos „Lietuvių kalbos *substantivia communia*“ gynimo tarybą ir oponentus:

**prof. habil. dr. Evalda Jakaitienė (VU),
prof. habil. dr. Bonifacas Stundžia (VU),
prof. habil. dr. Aloyzas Gudavičius (ŠU),
prof. habil. dr. Kazimieras Romualdas Župerka (ŠU),
lekt. dr. Jurgis Pakerys (VU).**

Oponentai:

**doc. dr. (PH) Birutė Jasiūnaitė,
doc. dr. Dalia Pakalniškienė.**

Gynimo datą rekomenduoti birželio 16 d. Pritarti adresatų sąrašui.

IV. SVARSTYTA: Rimanto Kmitos disertacijos „Poezijos modernėjimas totalitarinės tvarkos rėmuose. XX a. 7–9 dešimtmečiai“ gynimo tarybos ir oponentų tvirtinimas. Klausimą pristatė prodekanė doc. dr. R. Rudaitytė. Ji konstatavo, kad yra visi reikalingi dokumentai. Į disertacijos gynimo tarybą pasiūlyti: prof. habil. dr. Viktorija Daujotytė-Pakerienė, prof. habil. dr. Kęstutis Nastopka, dr. Mindaugas Kvietkauskas, dr. Loreta Mačanskaitė, doc. dr. Vigimantas Butkus. Oponentais pasiūlyti: doc. dr. Audinga Peluritytė-Tikuišienė, dr. Loreta Jakonytė. Gynimo tarybos pirmininku pasiūlytas dr. Mindaugas Kvietkauskas. Gynimo data rekomenduota birželio 19 d. Pritarta adresatų sąrašui.

NUTARTA: patvirtinti tokią Rimanto Kmitos disertacijos „Poezijos modernėjimas totalitarinės tvarkos rėmuose. XX a. 7–9 dešimtmečiai“ gynimo tarybą ir oponentus:

**dr. Mindaugas Kvietkauskas (pirmininkas; LLTI),
prof. habil. dr. Viktorija Daujotytė-Pakerienė (VU),
prof. habil. dr. Kęstutis Nastopka (VU),
dr. Loreta Mačanskaitė (LLTI),
doc. dr. Vigimantas Butkus (ŠU).**

Oponentai:

**doc. dr. Audinga Peluritytė-Tikuišienė (VU),
dr. Loreta Jakonytė (LLTI).**

Gynimo datą rekomenduoti birželio 19 d. Pritarti adresatų sąrašui.

V. SVARSTYTA: Birutės Ryvitytės disertacijos „Vertinimas angliškose ir lietuviškose lingvistinių knygų recenzijose“ gynimo tarybos ir oponentų tvirtinimas. Klausimą pristatė prodekanė doc. dr. R. Rudaitytė. Ji konstatavo, kad yra visi reikalingi dokumentai. Disertacija bus ginama eksternu. Į disertacijos gynimo tarybą pasiūlyti: prof. habil. dr. Eleonora Lassen, prof. habil. dr. Rūta Marcinkevičienė, prof. habil. dr. Aurelija Usonienė, doc. dr. Loreta Vilkienė, dr. Jūratė Ruzaitė. Oponentais pasiūlyti doc. dr. Inesa Šeškauskienė, doc. dr. Violeta Kalėdaitė. Gynimo data rekomenduota birželio 27 d. Pritarta adresatų sąrašui.

NUTARTA: patvirtinti tokią Birutės Ryvitytės disertacijos „Vertinimas angliškose ir lietuviškose lingvistinių knygų recenzijose“ gynimo tarybą ir oponentus:

**prof. habil. dr. Eleonora Lassen (pirmininkė, VU),
prof. habil. dr. Rūta Marcinkevičienė (VDU),
prof. habil. dr. Aurelija Usonienė (VU),
doc. dr. Loreta Vilkienė (VU),
dr. Jūratė Ruzaitė (VDU).**

Oponentai:

**doc. dr. Inesa Šeškauskienė (VU),
doc. dr. Violeta Kalėdaitė (VDU).**

Gynimo datą rekomenduoti birželio 27 d. Pritarti adresatų sąrašui.

VI. SVARSTYTA: Kompiuterių centro reorganizacija į Skaitmeninės filologijos centrą. Klausimą pristatė dr. Mindaugas Strockis.

Į SKAITMENINĖS FILOLOGIJOS CENTRĄ

Fakulteto taryboje 2008 m. sausio mėn. buvo svarstytas KC reorganizavimo klausimas.

Dekanas išdėstė tokias aplinkybes:

- 1) išlaikyti veiksmingą ir visas numatytas funkcijas atliekantį KC fakultetui per brangu;
- 2) sumažinus etatus iki 3 darbuotojų (2,5 etato) KC vargu ar gali atlikti savo funkcijas, nors fakulteto kompiuterių ūkis vis dėlto reikalauja tam tikros priežiūros ir su tuo susijusių išlaidų;
- 3) personalo kompetencija kompiuterių reikaluose per pastaruosius keliolika metų labai išaugo, jų poreikiai tapo specifiškesni, todėl kyla abejonų, ar viso fakulteto kompiuterių ūkis gali ir turi būti tvarkomas kaip iki šiol.

Dekano pasiūlytos sprendimo alternatyvos:

- 1) įsteigti kompiuterininko etatą prie dekanato, o KC panaikinti;
- 2) pasamdyti kompiuterių priežiūros firmą, o KC panaikinti;
- 3) reorganizuoti KC į *akademinį* padalinį, kurio pagrindinė veikla būtų kompiuterinė lingvistika, o šalutinė funkcija būtų FLF kompiuterių ūkio priežiūra.

KC vedėja Angelė Pečeliūnaitė pateikė savo pasiūlymą: esamą KC perorganizuoti į akademinį padalinį, *išlaikant ir išplečiant jo technines funkcijas*, bet priimant ir *filologijos specialistų*, kurių mokslinė veikla būtų susijusi su kompiuterine lingvistika.

Diskusijose pasisakė Tarybos nariai Paulius Subačius, Aurelija Usonienė, Dainora Pociūtė.

Aurelija Usonienė:

- 1) kompiuterių tinklo inžinierius turėtų būti *vienas* visam fakultetui;
- 2) kolegos turėtų studijuoti kompiuterių veikimą savarankiškai, o fakultetas galėtų jiems tik padėti, rengdamas kursus, seminarus ir pan.

Paulius Subačius:

- 1) techninis aptarnavimas ir mokslinė veikla yra *atskiri* dalykai, ir dėl to *nejungtini* į vieną padalinį;
- 2) inžinierius turėtų būti *vienas*;
- 3) prieš keliolika metų daugeliui kolegų reikėjo paprastos kasdienės pagalbos susidoroti su kompiuteriais, o dabar, tobulėjant technikai ir augant kvalifikacijai, to nebereikia (o jei tokios funkcijos reikėtų, tai būtų atskira funkcija, kuriai reikėtų ir atskiro etato, tačiau su moksline veikla tai neįjungtina);
- 4) moksliskai vertingų tekstų (rašto paminklų) skaitmeninimas būtų rimta ir prasminga mokslinės veiklos rūšis, tačiau mokslininkams į pagalbą reikėtų vadybininko.

Dainora Pociūtė:

- 1) techninis ir mokslinis darbas yra *skirtingi* dalykai, todėl *nejungtini*;
- 2) tekstų skaitmeninimas yra reikalingas, tačiau turime žinoti, ką toje srityje veikia kitos institucijos (pavyzdžiui LKI), ir, reikalui esant, koordinuoti veiklą, nekartodami jau atliktų darbų. Skaitmenintojams į pagalbą reikėtų tekstologo.

Tarybos narių nuomonė, išaiškėjusi per diskusijas

- 1) Visi pasisakiusieji pabrėžė, kad *techninė* FLF kompiuterių tinklo priežiūra ir *mokslinė* veikla (kompiuterinė filologija ar lingvistika) yra *skirtingi* ir dėl to atsietini dalykai. Fakulteto kompiuterių tinklo techniniam aptarnavimui turėtų užtekti vieno inžinieriaus.
- 2) Filologijos tyrimai, paremti skaitmeninėmis technologijomis, yra rimta ir vystytina mokslo šaka.

Galiausiai bendru narių sutarimu Taryba pavedė Mindaugui Stročkiui parengti ir pateikti savo nuomonę šiuo klausimu. Dabar ji teikiama.

Kai kurios KC istorinės aplinkybės

FLF KC, esamu pavidalu įkurtas 2001 m., yra istoriškai susijęs su buvusia Bendrosios kalbotyros katedra, Eksperimentinės fonetikos laboratorija ir kitados egzistavusia Audiovizualine laboratorija. Dėl šių istorinių aplinkybių Kompiuterių centras visada daugiau dėmesio skyrė techninės įrangos įsigijimui, įrengimui ir vartotojų apmokymui nei teoriniams tyrimams ar mokslinės produkcijos kūrimui. To reikalavo ankstesnės aplinkybės. Per savo keliolika metų veiklos (oficialiu KC pavadinimu nuo 2001 m.) centras, vadovaujamas doc. Angelės Pečeliūnaitės, iš tiesų nuveikė labai daug: suformavo FLF kompiuterių tinklą. *Šis atliktas darbas vertintinas labai gerai.*

Vis dėlto *dabar aplinkybės pasikeitė*; pasikeitimų pobūdį tiksliai išdėstė Dekanas minėtame ankstesniame posėdyje.

Kompiuterinės filologijos užuomazgos mūsų fakultete

Vis dėlto nuo seno mūsų fakultete egzistavo galimybių ir *praktinių užuomazgų* to, kas laikui bėgant galėjo išsivystyti į kompiuterinę lingvistiką.

Petras Skirmantas dar apie 1993 m. sukūrė skaitmeninę lietuvių fonetinės transkripcijos sistemą, susidedančią iš šriftų rinkinio, klaviatūros draiverių (tvarkyklių) ir *macro* rinkinių. Turint omenyje 1993 m. vartotą technologiją (FontMonger 1.0, Word 2.0, PageMaker 5.0), tai buvo labai didelis (ir galbūt nepakankamai įvertintas) pasiekimas. Jis leido rankraštinių transkribuotų dialektologijos šaltinių paveldą surinkti kompiuteriu ir išleisti knygų pavidalu (o mūsų dienomis tuos tekstus galima konvertuoti į Palemono/Unicode sistemą). Apžiūrėję daugelį tos epochos (XX a. paskutiniojo dešimtmečio) lingvistikos knygų, išleistų užsienio šalyse, matome, kad fonetinės transkripcijos ženklai, diakritiniai ženklai ir pan. ten nupiešti ranka, tušu ant maketo plėvelės — o tuo pat metu Vilniaus universitete jau buvo įmanoma kompiuteriu surinkti ir išspausdinti praktiškai bet ką (žinoma, tų laikų technologija). Vadinasi, norime tikėkime, norime ne, bet tam tikrą neilgą laiką, patys to neįsudami, mes de facto pirmavome transkribuotų tekstų skaitmeninimo srityje tarp daugelio pasaulio universitetų.

Įvairūs kiti mokslininkai nuo tų laikų irgi yra nuveikę rimtų darbų. Užtenka prisiminti, kad Aleksas Girdenis kompiuterinę Donelaičio eilėdaros analizę atliko 1989 m. (!) Taip pat buvo vykdomi eksperimentinės fonetikos kompiuteriniai tyrimai (Aleksas Girdenis, Zofija Babickienė) ir kiti darbai, kuriuos daugelis kolegų puikiai žino.

Klasikinės filologijos katedra panašiu metu įsigijo ir įdiegė programą *Lector* ir TLG/PHI duomenų bazes, taigi jau keliolika metų visą klasikinės graikų ir lotynų raštijos paveldą galima tyrinėti kompiuteriu, o klasikinės filologijos studentai graikiškas citatas savo kursiniuose darbuose išspausdina gražiau ir taisyklingiau nei daugelis rimtų leidyklų. Mindaugas Strockis apie 1997 m. parengė neoficialią K. Kuzavinio lotynų-lietuvių kalbų žodyno elektroninę versiją (ji nebuvo platinama dėl neišspręstų teksto autorystės teisių/finansinių klausimų; su panašiais sunkumais buvo susidūrę ir kiti elektroninių versijų rengėjai).

Paminėjus tuos darbus mūsų dienomis, kai technologijos taip išstobulėjo, jie gal ir neatrodo didingi, bet turint galvoje, kada jie buvo atlikti, tai kelia tam tikrų minčių.

Ėjo laikas, ir minėti kolegos dirbo kitus, rimtus ir prasmingus mokslinius darbus, o tos skaitmeninės filologijos užuomazgos, kurios nuo paskutinio XX a. dešimtmečio iki mūsų dienų būtų galėjusios išaugti į rimtus skaitmeninės filologijos darbus, nebuvo sistemingai vystomos. Tai irgi lėmė objektyvios to meto aplinkybės.

Tarp įvairių aplinkybių viena svarbesnių buvo (ir tebėra) tokia: kompiuteriniai darbai, kad ir kokie vertingi jie būtų mokslui ir apskritai žmoniškajam pažinimui, oficialiai *neįskaitomi kaip mokslininko nuopelnai*, naudingi jo akademinėi karjerai.

Dėl to matome, kad skaitmeninės filologijos tyrimai mūsų fakultete *neišaugo*. Nors kitados pradėjome visai neblogai, dabar kitos mokslo institucijos mus lenkia.

Išvada

Naujo akademinio padalinio, Skaitmeninės filologijos centro, įsteigimas suteiktų progą atsigriebti už tuos metus ir vėl pasivyti kolegas iš kitų institucijų.

Fakulteto kompiuterių tinklo priežiūra

Prasmingiausia remtis Filosofijos fakulteto pavyzdžiu: jų kompiuterių ūkį, kuris yra panašaus dydžio kaip mūsų, prižiūri *vienas darbuotojas, pavaldus tiesiogiai dekanatui*.

Kitas darbuotojas prižiūri *tris kompiuterių klases* (iš jų viena *visada atvira*; kitos dvi yra riboto naudojimo). Jis irgi yra pavaldus tiesiogiai dekanatui, o su pirmuoju darbuotoju jokiais subordinacijos ryšiais nesusijęs.

Vadinasi, jei neketiname laikyti nuolat atviros kompiuterių klasės, mums užtenka *vieno* darbuotojo. Jei ketiname laikyti *nuolat atvirą* kompiuterių klasę ar klases, reikalingas *antras* darbuotojas. Jei mūsų kompiuterių klasė (,KC2“) *nebus nuolat atvira*, antrojo darbuotojo nereikia. Šis darbuotojas (ar du darbuotojai) turėtų būti pavaldūs tiesiogiai dekanatui, nesudarydami atskiros hierarchijos.

Būsimojo akademinio padalinio veikla ir pavadinimas

Paprastai, kalbant apie kompiuterių taikymą filologijos moksle, vartojamas terminas „kompiuterinė lingvistika“. Tai yra istorinis terminas, atsiradęs apie 1950 m. Jis nebe visiškai atspindi dabartinę tikrovę. Tais laikais, pasirodžius kompiuteriams ir pastebėjus, kaip puikiai jie susidoroja su aritmetikos užduotimis, buvo nuspręsta, kad juos galima pritaikyti ir automatiniam vertimui, ypač verčiant SSRS paskelbtus tikslųjų mokslų straipsnius iš rusų kalbos į anglų kalbą (mokslu, taip pat žvalgybos ir karinės pramonės reikalams). Iš dalies ši ideja apie kalbos paprastumą ir algoritmiškumą buvo susijusi su generatyvistikos kryptimi amerikiečių lingvistikoje. Buvo manoma, kad žmogaus kalba yra santykinai paprastas reiškinys, kurį įmanoma išreikšti kompiuteriui suvokiamais algoritmais, o tada analizuoti žaibišku greičiu. Dabar, praėjus daugiau kaip 50 metų, atrodo, kad kalba yra sudėtingesnis reiškinys nei tada atrodė. Kaip žinome, paties automatinio kompiuterinio vertimo idėją palaipsniui pakeitė „vertimo su kompiuterio pagalba“ idėja (*computer-assisted translation*). Praktiškai tai reiškia, kad gerai išversti gali tik žmogus, o iš gero kompiuterinio žodyno ir geros tekstų, sinonimų, terminų, frazių ir pan. duomenų bazės žmogui yra daug daugiau naudos, nei iš automatinio vertimo programos pateikto rezultato.

Vadinasi, yra tokių užduočių, kurias gali įveikti tik žmogaus intelektas. Vis dėlto akivaizdu, kad yra ir tokių darbų, kur žmogus yra visiškai bejėgis, o padėti gali tik kompiuteris ir niekas kitas: tai yra tekstų duomenų bazės. Akivaizdu, kad tik žmogus gali teisingai išversti Homero poetas; tačiau joks žmogus negali per kelias minutes išrinkti iš visos senovės graikų raštijos visų konkretaus žodžio vartojimo atvejų su tiksliais nuorodomis — nebent per daugelį metų ir su praleidimais ar klaidomis. Todėl prasmingiausia kompiuterius naudoti toms užduotims, kurių *niekas kitas neišspręs*, o tas užduotis, kurias geriausiai gali atlikti žmogaus protas, ramia sąžine palikti žmogui.

Taip pat pastebima, kad kompiuterinė tekstų analizė labai dažnai vartojama ne lingvistikai, o *literatūros* ar net *teologijos* studijoms: konkretus žodis ar citata po Biblijos tekstą dažniausiai ieškomas teologijos klausimui spręsti, o Telemacho vardo pavartojimo graikų raštijoje studentas paprastai ieškos rašydamas *literatūros* mokslo darbą apie Telemacho paveikslą *Odisėjoje*.

Tinkamai perprastos kompiuterių technikos galimybės ir apgalvotai parengtos programos sudarytų prielaidas ir kokybiškai naujiems *grožinės literatūros kūrybos raiškos* ir *meninės kalbos* tyrimams. Perspektyviausios literatūros formų tyrimo sritys būtų *eilėdara* (metrika, ritmika, fonika, strofika) ir *poetika* (poetinė leksika, sintaksė, kalbos figūros). Šiuose tyrimuose labai svarbūs tikslūs ir detalūs duomenys apie teksto elementus, jų kiekybinius santykius ir tarpusavio sąsajas, o kompiuteris būtų labai tinkamas instrumentas tokiems duomenims išgauti ir apdoroti. Kaip minėta, Aleksas Girdenis tai sėkmingai atliko dar prieš 19 metų.

Vadinasi, nors tradiciškai buvo manoma, kad kompiuterio vaidmuo filologijoje suponuoja tik *lingvistikos* poreikius, iš tiesų matome, kad kompiuteriai padeda ir kitų filologijos klausimų sprendimui: *tekstologijos*, *leksikografijos*, *senosios ir naujosios literatūros* tyrimams.

Dėl to būsimajam padaliniui siūlomas pavadinimas **Skaitmeninės filologijos centras** (SFC, *Digital Philology Centre, DPC*). Jis turėtų apimti *įvairias filologijos disciplinas*, kurioms gali padėti skaitmeninės technologijos.

Pagrindinė centro veiklos kryptis galėtų būti *tekstų duomenų bazių* kūrimas ir tyrimas. Iš tekstų duomenų bazių (tekstynų, korpusų) kūrimo ir tyrimo natūraliai išauga vadinamoji korpusų lingvistika. Jos tyrimų neįmanoma pradėti, neturint nuosavų tekstų korpusų (kaip ir kompiuterio neįmanoma pažinti, niekada jo nepalietus, o vien apie jį kalbant ar skaitant). Todėl bent keletą metų SFC galėtų vykdyti tekstynų kaupimo projektus. Tekstų korpusai kaupiami *skaitmeninant* turimus tekstus. Sukaupus skaitmeninių tekstų bazę ir įgijus techninės patirties juos struktūrizuoti ir tirti duomenų bazių programomis, būtų sukurtos prielaidos korpuso lingvistikai.

Kokius tekstus skaitmeninti?

Dabartinius lietuvių kalbos tekstus deda į korpusą VDU Kompiuterinės lingvistikos centras (<http://donelaitis.vdu.lt/>).

Mums logiškiausia skaitmeninti paveldo tekstus.

Senąją lietuvių raštiją skaitmenina Lietuvių kalbos institutas (<http://www.lki.lt/seniejirastai/namai.php>). Su jais galima bendradarbiauti. Jie skelbia tekstus tiesiog teksto ir konkordancijų (ne duomenų bazės) pavidalu ir nedraudžia parsisiųstus tekstus naudoti savo tyrimams (tik reikia jų sutikimo, bet tai būtų galima gauti). Mes galėtume tirti, kaip geriausia turimus tekstus struktūrizuoti ir skelbti (kokia DB paieškos kriterijai reikalingi, kaip juos užprogramuoti, pavyzdžiui, senosios formos paieška pagal dabartinę jos rašybą).

Iki šiol nesuskaitmeninta *LDK lotyniškoji raštija*. Tai yra labai reikšmingi tekstai: juk jie faktiškai yra *lietuvių literatūra iki Donelaičio*. Greta su originalo tektais reikėtų skaitmeninti ir jų *vertimus į lietuvių kalbą*, taip pat ir Antikos kūrinių vertimus (jų egzistuoja nemažai, išblaškytų po įvairius leidimus ir net rankraščius).

Didžiausią vertę turi ne *selektyvus*, o *pilnas* kurios nors srities tekstų korpusas. Norint sudaryti tekstų korpusą, pirmiausia reikia žinoti, *kiek ir kokių* tekstų ten priklauso (tai užduočiai jau sudarytas ir pateiktas projektas Mokslo ir studijų fondui nuo Klasikinės filologijos katedros; fondo sprendimo laukiama).

Taip pat filologijai labai svarbus to paties teksto skirtingų *versijų* palyginimas (*variae lectiones*, įvairūs leidimai su skirtinga redakcija ir pan.) Į tai atkreipė dėmesį Paulius Subačius. Sudėjus į korpusą įvairias turimas to paties teksto versijas, versijų palyginimą ir skirtumų paiešką būtų galima išgauti duomenų bazių technologijomis.

Taip pat egzistuoja reikšmingi *paveldo žodynai*: prieš II pasaulinį karą išleisti vertingi žodynai, kuriems autorystės teisių apsauga jau pasibaigė. Daugelis jų tebėra labai vertingi, tad juos būtų prasminga paskelbti internete kaip duomenų bazes (ar net kaip instaliuojamas programas); pavyzdžiui, K. Binkio *Tarptautinių žodžių žodynas*, K. Jokanto *Lotyniškai lietuviškas žodynas*, įvairūs lietuviški užsienio kalbų žodynai.

Taip pat būtų galima tęsti kitados prof. Alekso Girdenio pradėtus eksperimentinės fonetikos darbus, kurie labiausiai pritaikomi lietuvių tarmių tyrimuose.

Dar viena SFC veiklos sritis būtų įvairių specifinių programinių produktų, reikalingų pirmiausia lietuvių filologijos specialistams, rengimas, diegimas ir tobulinimas. Tai būtų priemonės patogiai rinkti tekstus specialiais ženklais (fonetine transkripcija, senųjų raštų rašyba ir pan.), tekstų, surinktų ankstesnėmis sistemomis, konvertavimui (transkodavimui) į naujas sistemas ir susiję dalykai. Kaip minėta, šie darbai buvo pradėti Petro Skirmanto ir Alekso Girdenio prieš keliolika metų, o vėliau iš jų išaugo VLKK Palemono projektas, kuriame kartu su kitais kolegomis dalyvavo ir Mindaugas Strockis.

Taip pat liktų kompiuterių kursų dėstymo funkcija. Juos kol kas gana noriai tebesirenka žemesniųjų pakopų studentai, taip pat ir iš kitų fakultetų. Lygia greta kompiuterių tematikos kursus, seminarus ar paskaitų ciklus būtų galima siūlyti ir to norintiems dėstytojams bei kitiems darbuotojams, kuriems rūpėtų jau ne kreditai, o gilesnis supratimas, nauji įgūdžiai ir aukštesnė

kvalifikacija. Pagaliau ir patiems SFC darbuotojams būtų reikalinga nuolatinė savišvieta, nes informacinės technologijos kinta itin sparčiai, o *non progredi est regredi*.

Iš principo būtų įmanoma Skaitmeninės filologijos centrui skirti ir funkciją rūpintis FLF WWW svetaine.

Galimi Skaitmeninės filologijos centro darbuotojai:

Mindaugas Strockis

Petras Skirmantas

Aurelija Usonienė

Angelė Pečeliūnaitė

Marius Tverijonas

Administratorė (tai *absoliučiai būtina*, nes akademinio padalinio gyvenimas volens nolens generuoja gausybę administracinio rašymo).

Vadinasi, SFC įkūrimui prireiktų tik vieno naujo etato (administratorės).

Ateityje, jei pavyktų gauti projektų finansavimą, būtų galima pagal reikalą įdarbinti daugiau darbuotojų iš projektų lėšų.

Tekstų skaitmeninimui (rinkimui) būtų galima panaudoti studentus, atgaivinus privalomos *studentų praktikos* rengimą. Panašiai daro LKI lietuvių senųjų raštų tekstyno rengimui: jie savo studentų neturi, bet tekstų rinkimo darbams kai kada samdo mūsų studentus. Mes turime savo studentus, bet jų galimybių neišnaudojame.

Pirmajame aukšte po dekanatu (dabartinio KC patalpose) yra daug neišnaudotos vietos. Ten būtų galima įrengti kompiuterių salę, kuri veiktų kaip tam tikras *tekstų fabrikas*: joje prie kompiuterių būtų galima pasodinti *praktiką atliekančius* studentus, kurie rinktų tekstus būsimajam tekstynui. Žinoma, vietų skaičius toje salėje būtų ribotas, todėl ją prasminga naudoti tik pradiniam rinkėjų apmokymui ir tiems, kurie neturi savo kompiuterių. Didelę darbo dalį studentai galėtų atlikti nuosavais kompiuteriais namie, o praktikos įskaitą gauti pateikę įvykdytą tekstų rinkimo užduotį. Kitas skaitmeninių tekstų šaltinis būtų toks: turime susitarimą (kol kas žodini) su VLKK, kad jų finansuojamų leidinių elektroniniai tekstai, praėjus metams nuo knygos išspausdinimo, oficialiai atiduodami mokslo institucijoms kompiuteriniams tyrimams. Tos institucijos būtų ir LKI, ir, jei sėkmingai įsteigtume, FLF SFC.

Mokslinė veikla ir mokslinė produkcija. Radus lėšų, SFC turėtų prenumeruoti žymiausius kompiuterinės *lingvistikos žurnalus* (svarbius tos srities žurnalus anglų kalba nurodė Aurelija Usonienė). Skaitydami šiuos žurnalus darbuotojai gilintų savo žinias, o atėjus laikui turėtų ryžtis ir patys parašyti į juos straipsnių apie savo vykdomus tyrimus.

Turėdamas reikalingų išteklių, po metų ar dvejų sėkmingos veiklos SFC galėtų organizuoti Lietuvos kompiuterinės lingvistikos specialistų konferenciją Vilniaus universitete, pasikviesdami kolegas iš LKI, MIF ir VDU.

Galimos Skaitmeninės filologijos centro patalpos

Pirmajame aukšte po dekanatu, kur dabar įsikūręs KC.

Buvusios Eksperimentinės fonetikos laboratorijos patalpose galima įkurdinti būsimą *kompiuterių tinklo priežiūros inžinierių*. Jis galėtų dirbti viename kabinete kartu su Liucija Butkūnaite, kuri dabar ten dirba pagal sutartį. L. Butkūnaitė kompiuteriu renka Alekso Girdenio transkribuotus lietuvių tarmių tekstus (minėtąja Petro Skirmanto 1993 m. sukurta sistema). Taip ji dirba tikrai mokslui naudingą darbą, todėl prasminga sudaryti sąlygas jai ir toliau dirbti.

Dekanas doc. dr. A. Smetona teiravosi, ar šis centras turės savo tyrimų veiklos kryptį, skirtingą nuo dabar kitose institucijose vykstančių tyrimų. Dr. M. Strockis atsakė, kad tokia kryptis gali būti. Viena jų – paveldo tekstų skaitmenizavimas ir iš to išauganti korpusų lingvistika. Doc. P. Subačius pritarė dr. M. Strockio parengtam projektui; taip pat siūlė atskirti techninius dalykus ir kompiuterių administravimą atskirti nuo Skaitmeninės filologijos centro. Kompiuterių klasės

klausimą jis siūlė sujungti su bibliotekos reorganizavimo klausimu. Į centrą burti jis siūlė angažuotus mokslininkus. Šioms mintims pritarė dekanas doc. dr. A. Smetona. Dr. M. Strockis kėlė mintį, kad dar viena padalinio veiklos sritis galėtų būti įvairių sričių filologijų bendradarbiavimas. Prof. B. Stundžia teigė, kad nuo rugsėjo 1 d. konkrečioje vietoje turi atsirasti Skaitmeninės filologijos centras. Yra labai konkrečių uždavinių, kurie suaktyvintų ir kitų institucijų veiklą.

NUTARTA: iš principo pritari Skaitmeninės filologijos centro kūrimui vietoj dabartinio Kompiuterių centro, neprastinant fakulteto finansinių ir etatinių galimybių.

VII. SVARSTYTA: prof. Bonifaco Stundžios parengtas aukštųjų studijų vadovas „Bendrinės lietuvių kalbos akcentologija“.

NUTARTA: pritari, kad prof. Bonifaco Stundžios parengtas aukštųjų studijų vadovas „Bendrinės lietuvių kalbos akcentologija“ būtų publikuojamas.

VIII. SVARSTYTA: stojimo į doktorantūrą komisijų tvirtinimas. Klausimą pristatė prodekanė prof. R. Rudaitytė. Ji paaiškino, kad komisiją „H 380 Lyginamoji kalbotyra“ sudarė KHF (H 380 Lyginamoji kalbotyra: doc D. Deltuvienė – pirmininkė, doc. N. Linkevičienė, doc. T. Solomonik-Pankrašova, doc. S. Juzelėnienė, dr. D. Aliūkaitė).

Prof. B. Stundžia kėlė klausimą dėl „Lyginamosios kalbotyros“ komisijos ir prieš ją protestavo. Doc. P. Subačius siūlė, kad pirmoji komisija „H 350 Kalbotyra, H 360 Taikomoji kalbotyra“ egzaminuotų visus kalbotyros krypties doktorantus. Po diskusijų buvo suformuluotas pasiūlymas išplėsti pirmąją komisiją ir egzaminuoti visus į kalbotyros kryptį stojančius doktorantus.

NUTARTA: patvirtinti tokias stojimo į doktorantūrą komisijas:

H 350 Kalbotyra, H 360 Taikomoji kalbotyra

- 1. Prof. B. Stundžia – pirmininkas**
- 2. Doc. A. Smetona**
- 3. Prof. A. Usonienė**
- 4. Prof. I. Norkaitienė**
- 5. Doc. L. Vilkienė**
- 6. Doc. D. Balšaitytė**
- 7. Doc. A. Lichačiova**

H 390 Bendroji ir lyginamoji literatūra

- 1. Prof. R. Rudaitytė – pirmininkė**
- 2. Prof. A. Kalėda**
- 3. Doc. G. Dručkutė**
- 4. Doc. D. Pociūtė**
- 5. Doc. P. Lavrinec**
- 6. Doc. P. Subačius**
- 7. Doc. J. Krūminienė**

Komisijos „H 380 Lyginamoji kalbotyra“ nepatvirtinti ir apie tai informuoti Doktorantūros skyrių. Išplėsti „H 350 Kalbotyra, H 360 Taikomoji kalbotyra“ komisiją KHF nariais ir egzaminuoti visus į kalbotyros kryptį stojančius doktorantus.

IX. SVARSTYTA: doc. P. Subačius iškėlė klausimą dėl Istorijos fakulteto doktoranto K. Pociaus idėjos Sarbievijaus kieme surengti akciją, skirtą 1968 m. studentų protestams Paryžiuje paminėti, ir pastatyti simbolinę barikadą. Po diskusijų šiai idėjai nutarta nepritarti.

NUTARTA: nepritarti, kad Sarbievijaus kieme būtų statoma simbolinė barikada.

Tarybos pirmininkas

doc. dr. Antanas Smetona

Tarybos sekretorius

doc. dr. Vytautas Kardelis